

To, kar je napisal Stephane Hessel, je apel za vse ljudi na tem planetu, za vse, ki mislijo in ravnajo medgeneracijsko in odgovorno, prvenstveno pa je njegov apel „BODITE OGORČENI“, namenjen mladim.

V intervjuju, ki ga je imel za švicarsko televizijo, je povedal, da si želi, da se mladi prič no zavedati, da so prebivalci sveta in da naj ogorčeno ugovarjajo lokalni, državni in svetovni politiki nosilcev kapitala, ki nas iz krize v krizo izčrpavajo in jemljejo posameznikom že pridobljene in izbojevane pravice. Francoski diplomat Stéphane Hessel nas poziva, naj pokažemo svoje ogorčenje. Treba se je upreti tu in zdaj! Pri 93 letih je izdal knjižico Indignez vous! (BODITE OGORČENI!). Naši časopisi so o tem poročali in naslov različno prevajali: Razjezite se, Uprite se. Menim pa, da je Bodite ogorčeni še najbližji; kajti ko boste postali ogorčeni, se lahko razjezite ali pa uprete... V Franciji izdana knjižice je doživela že dosti ponatisov in bila prevedena tudi v druge jezike. Prevodi z dovoljenjem avtorja krožijo po internetu. Pomembno se nam zdi, da jo predstavimo tudi slovenski javnosti, predvsem zdaj, ko vlada pripravlja zakone, ki krčijo ali izničujejo že pridobljene, priborjene in legitimne socialne pravice! Zaradi časovne stiske in nujnosti želimo prevod čim prej dati v obtok in branje. Ker prevajamo iz nemške predloge in zelo hitro, se že v naprej opravičujemo za morebitne spodrsaljaje. Vsako prevedeno poglavje bomo sproti objavili.

Društvo za kakovost življenja Sena

Marta Rep

"Pozivam državljane, mlade in stare, da prevzamejo odgovornost za ureditev v naši družbi, ki ne deluje", je dejal Hessel. In še: "Vsakemu od vas želim, da bi našel svoje lastne razloge za ogorčenje."

Stephan Hessel

BODITE OGORČENI !

93 let. To je verjetno zadnja etapa (slovo). Konec ni več daleč. Kakšna sreča, da imam možnost spominjati se na to, kar predstavlja osnovo mojega političnega angažmaja: leta upora in na natančno pred 66. leti razvitega Programa (Nacionalnega odbora odpora!). Na tem mestu se moramo zahvaliti poslancu Jeanu Moulinu, ki je povezal vsa združenja okupirane Francije, gibanja, stranke, sindikatov, vseh, ki so dali privolitev za bojvito Francijo in priznali edinega šefa: generala de Gaulla. V Londonu, kjer sem marca leta 1941 srečal generala de Gaulla, sem izvedel, da je komite odpora sestavil program, ki je bil sprejet 15. marca 1941.

Vseboval je predloge daljnosežnih socialnih (obnov) dobrobiti za osvobojeno Francijo, ki naj bi predstavljale osnovo za novo demokracijo naše dežele.

Te osnove in vrednote potrebujemo danes bolj kot kdajkoli. Vsi smo dolžni paziti na to, da naša družba ostane družba, na katero smo lahko ponosni. In to ni družba, ki reagira s pregonom na ljudi brez pravne legitimnosti, ki z migranti neprijazno ravna, ki pravico do pokojnine in socialne varnosti permanentno spodkoplje (postavlja pod

vprašaj), v kateri so mediji izključno v rokah „bogatih“. Vse to, kar kot pristni dediči Odporniškega gibanja ne moremo odobravati.

Od leta 1945, po grozoviti drami, so težnje po oživitvi obstoječih moči v Odboru za odpor. Spomnimo se, da je bila socialna varnost ustanovljena v smislu odpora s ciljem, dati vsem ljudem osnovno materialno varnost. Prav posebno v času, ko sami z lastnimi močmi oziroma delom ne moremo sami poskrbeti za preživetje. Pokojnino, ki vsem delojemalcem zagotavlja dostojno življenje. Energetski viri, elektrika, plin, rudniki, velike banke so nacionalizirani. Program priporoča „vrnitev med Velike narode, monopolistični produkti, rezultati skupnega dela energijskih virov, surovin, zavarovalnic in velikih bank.“, „vpeljava ene resnične gospodarske in socialne demokracije, ki vsebuje odpravo gospodarskega in finančnega fevdalizma“. Interes skupnosti ima prednost pred interesom posameznika, pravična delitev bogastva, nastalega skozi delo ima prednost pred kapitalom. Odpor priporoča: " pametno organizacijo gospodarstva s podrejenostjo posameznih interesov pod skupni interes in osvoboditve iz diktature, kot je bila vidna v fašističnih deželah." Te zahteve so bile z začasno vlado republike podkrepjene.

Prava demokracija potrebuje neodvisne medije. Odpor je tega svesten, zahteva in brani svobodno novinarstvo, neodvisno od države, od denarja in tujine. To se je podkrepilo od 1944 obstoječega zahtevka za svobodno novinarstvo. Vendar je prav to danes v nevarnosti.

Komite odpora zahteva: efektivno možnost za vse francoske otroke, brez selekcije ali omejitev v doseganju kvalitetne izobrazbe, vendar so predlagane reforme leta 2008 usmerjene proti temu. Mladi učitelji, katerih akcije podpiram, odbijajo izvajanje teh reform. Kot kazen so jim zmanjšali plačo. Bili so zgroženi, bili so „neposlušni“. Te reforme so doživeli kot preveč oddaljene od ideala ljudske šole. Ti mladi učitelji doživljajo reforme izključno kot dobrobit storilnostni družbi in brez ozira na kreativni in kritični potencial.

Baza socialnih pridobitev je danes s tem postavljena pod vprašaj.

Motiv odpora je ogorčenje

Upajo se nam reči, da država več ne more nositi stroškov socialnih pridobitev. Ampak kako lahko danes primanjkuje denarja, če je bogastvo po osvoboditvi 1945 eksponentno naraslo.

To se zdi mogoče le zato, ker ni bila od odporniškega gibanja Resistance zatirana moč denarja nikoli ni bila tako velika, tako nagnetena in egoistična kot je danes in segajoča v v najvišje kroge oblasti in države s svojimi interesnimi združenji.

V večini že privatizirane banke se brigajo samo še za dividende in iztirjene dohodke svojih managerjev, ne pa več za splošno dobro. Prepad med bogatim in revnim se stalno povečuje in strmenje za denarjem in vplivom pridobiva vedno bolj na pomembnosti.

Osnovni motiv odpora je ogorčenje. Mi, veterani odpora in bojujoče se sile svobodne Francije apeliramo na mlado generacijo, da dediščino odpora in ideale na novo oživijo in jih nadaljnjo širijo.

Mi Vam rečemo : Prevzemite to nase, bodite ogorčeni! Odgovorni politiki, gospodarstveniki, intelektualci in celotna družba se ne smejo podrediti, se pustiti vplivati od aktualne mednarodne diktature finančnih trgov, ki ogrožajo mir in demokracijo. Jaz želim vam vsem, vsakemu posamezniku med vami, da si svoj lastni motiv ogorčenja naredi za svojo srčno zadevo, ker to je dragocena dobrina. Če vas kaj ogorči, tako kot je mene nacizem, potem postaneš prepirljiv, močan in angažiran. Tako so krojimo potek zgodovine in veliki potek zgodovine se mora z zahvalo vsakemu posamezniku nadaljevati k večjemu poštenju in svobodi - pomik od „nekontrolirane svobode enega lisjaka v kokošnjaku“. Pravice, ki so jih po vsesplošni izjavi človekovih pravic leta 1948 spravili na papir, so univerzalne.

Če srečate koga, ki mu ne dovoljujejo njihovega koriščenja, bodite ogorčeni in mu pomagajte te pravice doseči.

Dva pogleda na zgodovino

Ko poskušam razumeti, kaj je povzročilo fašizem, si rečem, da so njegovi pripadniki imeli strašanski strah pred boljševiško revolucijo. Fašizem in Vichy- režim sta nas zato preplavila. Ampak če si danes, kot takrat, manjšina zagotovi poslušnost, zadošča tak kvas, da testo prekipi. Sigurno, da se izkušnje nekoga tako starega kot sem jaz, ki je rojen 1917, razlikujejo od izkušenj mladih ljudi danes, Dostikrat prosim visokošolske učitelje za dovoljenje, da govorim z njihovimi učenci in jim rečem: vi nimate enakih očitnih razlogov, da se angažirate. Za nas odporne je bil prvi razlog, da nismo sprejeli nemške okupacijske sile. To je bilo enostavno za razumeti. Sledila je dekolonizacija, ki je bila prav tako enostavno za razumeti. Potem je sledila še vojna v Alžiriji. Bilo je očitno, da želi Alžir postati neodvisna.

Ob zmagi rdeče armade nad nacisti 1943 pri Stalingradu smo še vsi ploskali. Ko pa smo 1935 izvedeli o veliki stalinistični nameri in nam je postalo jasno, da moramo napram komunizmu imeti odprta ušesa, je bilo jasno, da se je treba temu totalitarnemu sistemu upreti.

Prav tako kot se je bilo potrebno zoperstaviti ameriškemu kapitalizmu in njegovemu nenadzorovanemu in agresivnemu širjenju postaviti meje.

Moje dolgo življenje mi je dalo mnogo osnov za ogorčenje

Te osnove izvirajo manj iz občutkov kot iz volje (potrebe), da se za nekaj zavzamem. Na mladega „normalnega“, kakršen sem bil, je zelo vplival Jea-Paul Sartre, starejši sošolec. Njegova dela *Gnus*, *Zid*, *Kamen* in *Nič*, so bila zelo pomembna za moj miselni razvoj. Sartre nas je učil, da rečemo sami sebi: „Ti si kot Individuum odgovoren“. To je bila osvobajajoče sporočilo. Človeška odgovornost, ki se ne podreja ne oblasti, ne Bogu. Nasprotno, v imenu svoje osebnosti smo odgovorni. Ko sem leta 1939 prišel v šolo Rue d'Ulm, v Parizu, sem bil strasten privrženec filozofa Hegla in sem obiskal seminar Mauriaca Merleau Pontya. Vsebina njegovega predavanja se je nanašala na konkretno izkušnjo telesa in njegov odnos do dualnosti občutenja. Moj

naravni optimizem, ki si želi, da bi bilo vse željen možno, me je približeval Heglu. Heglianizem interpretira dolgo človeško zgodovino, kot stopničast, napredujoč razvoj svobode človeka. Zgodovina se sestoji iz niza zasledujočih se velikih pretresov kot nagrado za ta izziv. Družba napreduje in na koncu, ko doseže človek svojo popolno svobodo, dosežemo demokratično državo v vsej njeni popolnosti.

Gotovo so tudi drugi pogledi na zgodovino. Napredek skozi svobodo, konkurenco, tek za „zmeraj več“, lahko delujejo kot uničujoč vihar. Če to poosebimo skozi prijatelja mojega očeta, moža, ki je skupno z mojim očetom dobil nalogo prevesti knjigo „Iskanje izgubljenega časa“ od Marcela Prousta v nemščino. To je bil nemški filozof Walter Benjamin. Sliko švicarskega slikarja Paul Kleeja z imenom „Angelus Novus“, je interpretiral kot pesimistično sporočilo. Lik „angela zgodovine“ ki odpira roke, kot da bi želel zadržati nevihto, ali jo odgnati, je za Benjamina pomenilo nezmožnost zaustavitve napredka. Za Benjamin, ki je, da bi ubežal nacistom, napravil septembra 1940 samomor, se skriva smisel zgodovine v nezadržni poti iz katastrofe v katastrofo.